

КАФЕДРА СПЕЦІАЛЬНОГО ФОРТЕПІАНО № 2

Сучасні теорії фортепіанного виконавства

Освітній ступінь	Магістр
Спеціальність	034 «Культурологія»
Освітньо-наукова програма	«Музична культурологія»
Спеціалізація	«Музична культурологія».

Курс	2
Семестр	4

Статус	Вибіркова
--------	-----------

ECTS	3
Годин	90
Лекції	20
Семінари	20
Самостійна робота	50

Форма контролю	Залік
----------------	-------

Інформація про викладача

ПІБ	Пухлянко Марія Євгеніївна, кандидат мистецтвознавства, в.о. професора
Профіль викладача	ORCID 0000-0002-0673-3999
e-mail	pukhliankomaria@gmail.com

Анотація навчальної дисципліни

Курс орієнтований на здобуття студентами знань з теорії та історії фортепіанного виконавства та їх практичним використанням або творчим розвитком теоретичних настанов отриманих на лекціях. Зокрема, розширення інтелектуального та художнього світогляду студента, можливість орієнтуватися у сучасних явищах мистецького життя. В опануванні курсу спираємося на знання, вміння та навички, набуті студентами під час занять з фаху, камерного ансамблю, вивчення курсів гуманітарних та соціально-економічних дисциплін, предметів загально-професійного циклу.

Курс «Сучасні теорії фортепіанного виконавства» є важливою складовою у підготовці сучасного висококваліфікованого фахівця в галузі музичного мистецтва. Студенти отримують змогу осягнути і усвідомити виконавство як цілісність у контексті отриманих знань із суміжних курсів. Систематизація відомостей в історичній перспективі у взаємозв'язку із опануванням різноманітних форм виконавської діяльності дає змогу випускникам магістратури отримати навички системного підходу до явищ історико-культурного рівня і самостійності їх узагальнень та оцінок.

Метою курсу є формування у студентів історичної свідомості, відчуття самоідентифікації, приналежності до національних виконавських традицій (шкіл), закладення загальних принципів критичного мислення. Це забезпечить свідоме та неупереджене засвоєння студентами матеріалу та здатність формувати та обґрунтовувати власну думку та точку зору.

Завдання курсу:

- ознайомити студентів із комплексом понять, які складають предмет дисципліни (теоретичний аспект);
- висвітити основні етапи розвитку виконавства на фортепіано як цілісного явища (історичний аспект);
- проаналізувати можливі існуючі засоби та підходи до аналізу національного виконавства (виконавський аспект);
- сформувати у студентів навички самостійного пошуку та відбору інформації, критерії аналізу та оцінки історичних явищ та різних наукових концепцій.

Курс супроводжується ілюстративним матеріалом.

Програмні результати навчання:

- ПРН 1. Розуміти специфіку та особливості реалізації культурних ідей, образів та смислів, а також критично оцінювати можливості їхньої інтеграції для розв'язання суспільно-значимих проблем.
- ПРН 2. Аналізувати текстові та візуальні джерела інформації щодо культурних явищ та процесів, верифікувати інформацію у відповідності до професійних задач.
- ПРН 4. Популяризувати професію культуролога, дотримуючись етичних принципів.
- ПРН 6. Вільно спілкуватись державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення професійних питань, презентації результатів дослідження та проектів.
- ПРН 7. Оцінювати історичні здобутки та новітні досягнення культурології.
- ПРН 11. Мати навички організації та керівництва професійним розвитком осіб та груп у галузі культури.
- ПРН 12. Збирати, аналізувати та оцінювати емпіричні факти та здійснювати їх інтерпретацію у відповідності до сучасних теоретичних уявлень відповідного напрямку культурології.
- ПРН 13. Планувати і виконувати наукові та прикладні дослідження у сфері культурології, генерувати та перевіряти гіпотези, збирати докази та аргументувати висновки.

Компетентності:

Загальні:

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
4. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
5. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.
6. Здатність до пошуку, опрацюванню та аналізу інформації з різних джерел.
7. Здатність проведення досліджень та викладання на відповідному рівні.

Фахові:

- Усвідомлення взаємозв'язку культурних текстів та контекстів.
- Здатність оцінювання та аналізу інформації у процесі реалізації професійної діяльності.
- Усвідомлення соціальної та етичної місії культуролога, а також можливостей та особливостей практичного використання культурологічного знання.
- Здатність критично осмислювати історичні здобутки та новітні досягнення культури.
- Здатність професійно діагностувати, прогнозувати, проектувати й моделювати культурний розвиток різних культурних регіонів, художньої та візуальної культури.
- Здатність використовувати сучасні методи та інструменти культурології, методи аналізу даних та інформаційні технології для проведення наукових досліджень, аналізувати і презентувати результати досліджень, аргументувати висновки.

Студенти повинні знати:

- базові поняття курсу «Сучасні теорії фортепіанного виконавства»;
- основні етапи розвитку фортепіанного виконавства як цілісного явища;
- передумови розвитку, визначні постаті історії українського виконавства на фортепіано.

Студенти повинні вміти:

- аналізувати існуючі засоби, підходи, форми виконавської діяльності;
- самостійно знаходити та відбирати інформацію стосовно предмету курсу, критично оцінювати історичні та художні явища, наукові концепції;
- самостійно робити неупереджені висновки, спираючись на фактологічний матеріал.

Перелік тем:

Змістовий модуль 1. «Теоретичні та історичні засади фортепіанного виконавства»;

Тема 1. Вступ. Мета та завдання курсу. Місце курсу в системі спеціальної та музично-теоретичної підготовки фахівця.

Тема 2-3. Історичні закономірності формування канонів та традицій у музичному виконавстві.

Тема 4-5. Вплив жанрів та інструментарію епохи Бароко на розвиток клавірного виконавства.

Тема 6-7. Специфіка фортепіанного виконавства епохи Класицизму.

Тема 8-9. Романтичні новаторства піанізму.

Змістовий модуль 2. «Провідні національні, регіональні та індивідуальні школи виконавства на фортепіано»

Тема 1-2. Провідні національні школи виконавства на фортепіано у країнах Західної Європи XIX – першої половини XX ст.

Тема 3-4. Змагальність як шлях удосконалення фортепіанної майстерності.

Тема 5-6. Особливості творчої взаємодії диригент-соліст в жанрі фортепіанного концерту. Професійний етикет виконавця.

Тема 7-8. Альтернативні форми діяльності сучасного піаніста.

Форми та технології навчання

Теоретичне лекційне навчання, семінарські і практичні заняття та самостійна робота.

Методи контролю

- Відвідування лекційних та практичних занять;
- Участь у семінарських заняттях (вивчення теоретичного матеріалу теми; обговорення проблемних питань, тестування, написання самостійної роботи тощо);
- Самостійна робота студента (вивчення окремих тем або питань, підготовка до семінарських занять тощо);
- Написання модульної контрольної роботи.
- Підсумковий контроль – залік.

Навчальні ресурси

Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються у відповідну групу Viber, Telegram, Zoom, WhatsApp або на електронну адресу.

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Участь у обговореннях та доповнення на семінарах	15
2.	Конспект першоджерел, що допомагають глибше зрозуміти тему / есе на тему	15
3.	Презентація досліджень за обраною тематикою	15
4.	Відвідування лекцій	5
	Підсумкова контрольна робота	
5.	Залік	50
	Всього	100

Критерії оцінювання знань студентів: (взяти з програми)

Оцінка 90–100 А («Відмінно») ставиться студентам, які виконали всі вимоги курсу, надали правильні, повні й точні відповіді на залікові питання і продемонстрували розуміння сутності українського фортепіанного мистецтва в різних його проявах.

Оцінка 82–89 В («Добре») ставиться студентам, які надали не зовсім повні відповіді на залікові питання, хоча їхні знання та вміння загалом відповідають вимогам курсу, а спроби висвітлення різних мистецьких явищ демонструють належні навички роботи з навчальним матеріалом.

Оцінка 74–81 С («Добре») ставиться студентам, які надали не зовсім повні та не зовсім точні відповіді на залікові питання, хоча їхні знання та вміння загалом відповідають вимогам курсу, а спроби висвітлення різних мистецьких явищ демонструють достатні навички роботи з навчальним матеріалом.

Оцінка 64–73 D («Задовільно») ставиться студентам, які надали неповні й недостатньо глибокі відповіді на залікові питання, припустившись помилок у важливих теоретичних або історичних питаннях, а їхні знання та вміння не повною мірою відповідають вимогам курсу.

Оцінка 60–63 E («Задовільно») ставиться студентам, які надали часткові та неглибокі відповіді на залікові питання, припустившись суттєвих помилок у важливих теоретичних та історичних питаннях, а їхні знання та вміння лише певною мірою відповідають вимогам курсу.

Оцінка 35–59 FX («Незадовільно» з можливістю повторного складання) ставиться студентам, які не виконали вимог курсу в належному обсязі, надали неправильні відповіді на залікові питання, не змогли виправити помилки за допомогою викладача і продемонстрували низький рівень знання музичного та фактологічного матеріалу.

Оцінка 0–34 F («Незадовільно» з обов'язковим повторним вивченням дисципліни) ставиться студентам, які не виконали вимог курсу, надали неправильні відповіді на залікові питання, не змогли виправити помилки за допомогою викладача, продемонстрували низький рівень знання музичного та фактологічного матеріалу і неспроможність аналізувати його.

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами.

Навчання іноземною мовою (за потреби)

За потреби навчальна дисципліна може викладатися англійською мовою. За бажанням студентів допускається вивчення матеріалу за допомогою англійськомовних онлайн-курсів за тематикою, яка відповідає тематиці конкретних занять.

Неформальна освіта.

Передбачається у межах написання дипломної роботи участь студентів у міжнародних та вітчизняних конференціях, конкурсах наукових робіт, круглих столах, тощо.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Давидов М. А. Виконавське музикознавство. Енциклопедичний довідник / М. А. Давидов. – К.: НМАУ імені П. І. Чайковського, 2010. 399 с.
2. Зільберман Ю. Київське музичне училище. Нарис діяльності. 1868-1924 / Ю. Зільберман [Монографія]. К.: Типографія «Клякса», 2012. 480 с. 112 с. іл.
3. Зильберман Ю. Киевская симфония Владимира Горовица / Ю. Зильберман, Ю. Смилянская. К., 2002. 412 с., ил.
4. Київська фортепіанна школа. Імена та часи [Колективна монографія. Автори-упоряд. Т. О. Рощина та О. В. Ринденко]. К., 2013. 631 с.
5. Копиця М. Д. Питання музичного менеджменту (Матеріали для обговорення) / М. Д. Копиця [Упор. М. Д. Копиця та І. А. Котляревський]. К.: НМА України ім. П. І. Чайковського, 1996. 152 с.
6. Копиця М. Епістологія в лабіринтах музичної історії / М. Копиця [Монографія]. К.: Автограф, 2008. – 528 с.: Іл.
7. Москаленко В. Г. Теоретические аспекты музыкальной интерпретации / В. Г. Москаленко. К., 1994. 157 с.

8. Національній музичній академії України імені П. І. Чайковського 100 років [Автор-упор. В. І. Рожок]. К.: Музична Україна, 2013. 544 с.
9. Пухляк М. Е. Мастер-классы музыкантов-исполнителей в современном культурном пространстве / М. Е. Пухляк // Науковий вісник ХДАДіМ. Харків, 2012. Вип. 15. – С. 149-151.
10. Пухляк М. Музыкальное состязание как форма творческой реализации в современных культурных условиях / М. Пухляк // Науковий вісник НМАУ імені П. І. Чайковського. Проблеми фортепіанного виконавства та педагогіки. К., 2008. Вип. 71. С. 110-123.
11. Пухляк М. Передумови формування сучасного конкурсу музикантів-виконавців: до поняття «змагальності» в історії культури / М. Пухляк // Київське мистецтвознавство. Культурологія та мистецтвознавство [Зб. статей]. К., 2012. Вип. 41. С. 42-49.
12. Рожок В. І. Музика і сучасність: Монографічні дослідження, науково-популярні, критичні та публіцистичні твори / В. І. Рожок. К.: Пошуково-видавниче агентство «Книга Пам'яті України», 2003. 220 с.
13. Рощина Т. Деякі проблеми української школи піанізму на рубежі століть / Т. Рощина // Музичне виконавство. Книга шоста. Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. Вип. 14. К., 2000. С. 41-49.
14. Рощина Т. Из истории киевской фортепианной школы: профессор Владимир Владимирович Нильсен / Т. Рощина // Київське музикознавство. Культурологія та мистецтвознавство. Вип. 15. К., 2004. С. 248-258.
15. Рощина Т. Олександр Александров: педагог про стильові аспекти фортепіанного виконавства / Т. Рощина // Музичне виконавство. Книга сьома. Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. Вип. 18. К., 2001. – С. 168-178.
16. Шамаєва К. І. Митці. Освіта. Час (з архівних джерел) / К. І. Шамаєва // Житомирське музичне училище ім. В. С. Косенка. Житомир: Видання Марини Косенко, 2005. – 136 с.: Іл.